

Передплата на газету «Життєві історії» не закінчується ніколи!
Передплата в будь-якому поштовому відділенні у всій Україні. Індекс – 06694

Передплата
онлайн

Життєві історії

Передплатний
індекс
06694

ІСТОРІЇ ПРО КОХАННЯ • НОВЕЛИ • ПОЕЗІЯ • КОНКУРСИ

Наш сайт: <https://STORRISS.com>

Газета виходить двічі на місяць

№4 (лютий 2), 2026

Долі людські

Хто вам сказав, що я не щаслива?

На плиті доварювався борщ, у сковорідці шкварчали котлети. Гречана каша парувала з чавунної ринки й нагадувала про те, що їсти хочеться завжди: і в будні, і у свята. Любця не хотіла спізнитися на роботу, до своїх вихованців, тому так швидко і вправно наварила всім смачненького: татові, братові й собі.

Робота в Люби була творча – театральний гурток, який працював у другій половині дня. Вихованці приходили після школи. Меншенькі – майже в обід, а старші затримувались до пізнього вечора.

Отож відразу після школи приходили менші, чемно повторювали віршики, вивчали театральні рухи й увесь час крутилися на стільцях. З ними було цікаво, але й роботи значно більше, ніж зі старшими. Ліпити з отакених курчаток «справжніх артистів» треба було довго і вправно. Хоча саме ті менші сміливо йшли на сцену, бо прагнули виступати то в ролі переодягненої лисички, то в костюмі гриба чи в розкішній сукні принцеси. А ще вони активно позували перед камерами і телефонами.

(Далі – на с. 8)

Історія з життя

Січню, щічок не морозь

Сніжна, морозна зима. Здавалося, не буде їй кінця. Що не день морози ще більше посилювалися. Чарівниця завзято вимальовувала на шибках нові візерунки, невідомі, крижані.

Ольга зайшла до хати. Данило прокинувся. Почав розтоплювати грубку. Невдовзі оселею пішов теплий дух. Жінка поглянула на хлопця, змужнілого, сильного. Подумала: «Добрый буде з нього господар. Комусь – тихе щастя». Нагадав свого батька в молодості. Він так на нього схожий. Михайло, батько, тим часом господарював у дворі. Хоча ще було темно, чоловік добре знав, що піклуватися про худобу – то його робота. Донька ще зовсім юна, син нехай грубу топить. А дружину він жалів, не дозволяв навіть нічого важкого підіймати.

Тим часом Ольга заглянула в кімнату, де спала донька. Тетянка ще ніжилася в ліжку. Тож мати не стала її будити недільного ранку. А сама розтоплювала піч. Квапливо викладала дрова. Вогонь, що освітив, заглянув прямисінько в душу. І згадалося Ользі все її життя.

Тоді був такий самий січень. Але скільки часу вже минуло, а вона, здавалося, пам'ятає той день похвилинно. Як на порозі з'явився Михайло, а за ним ховався маленький хлопчик. Мороз дошкуляв немилосердно. А батько віз малого на санчатах. Тож був Данило розчервонілий, від холоду аж тремтів.

– Оце січень видався, – почав був зняковіло казати Михайло.

(Далі – на с. 5)

...З Германом, антикваром, про якого я вже згадував в одній зі своїх новел, ми мали зустрітися в його особняку, на перехресті двох вулиць, яке у Леополісі нарекли «хрестовиною».

Я прошував на умовлене місце у добротному довгому дощовику — він робив мою нічну мандрівку достатньо комфортною. Мжичив нудний зяятий дощ, що, звичайно ж, настрою іскринки не додавало. Та й Герман обіцяв: нічка сього дня буде місячна та суха. Словом, якимось так ніби вся оця погодняна зумисність намагається скасувати нашу здибанку. Додам сюди ще якусь метафізичну компоненту сприйняття, коли все довкіл ніби вже бачене-перебачене, однак сприймається тієї міти по-іншому, виповнене новою сутністю, що змушує дивно вібрувати душу в часі та просторі, прислухатися до себе, у режимі очікування несподіваного. Призначеного лише для тебе, тут і сьогодні. Власне, у мене були підстави сподіватися на дещо особливе, з огляду на причини мого нічного візиту...

А почалося ось із чого. Днями я майже випадково забрів у садочок Германової вілли. І зненацька був заскочений. Серед шелесту листя та різнотрав'я, у затишку побачив білого коня із золотаво-світлою гривовою та довгеньким рогом просто на чолі. Пан Дзюньо, помічник Германа, вправно розчісував його, наче робив щось звикле. Я, звичайно ж, поцікавився, що це за порода така небачена. Але господар, який зустрів мене, махнув рукою... Мовляв, ходімо в хату, там і з'ясуємо. Уже у вітальні підвів мене до однієї з картин. Досі чомусь не знаю художника-автора. На ній посеред романтичного пейзажу з красунею, що набирає в глек воду із дзвінкого джерела, на тлі південної рослинності б'є копитом знайомий мені кінь-єдиноріг: такий сповнений внутрішньої енергії краси, з незмінним своїм єдиним рогом. Цей живопис зацікавив мене. Уже за філіжанкою гарячого шоколаду на вишуканому столику, що явно мав ознаки стилю «бідермаєр», Герман зізнався, буцім цей живопис несе явні властивості — магичні. Власне, єдиноріг може не лише пересуватися в часі та просторі, а й переміщувати інших.

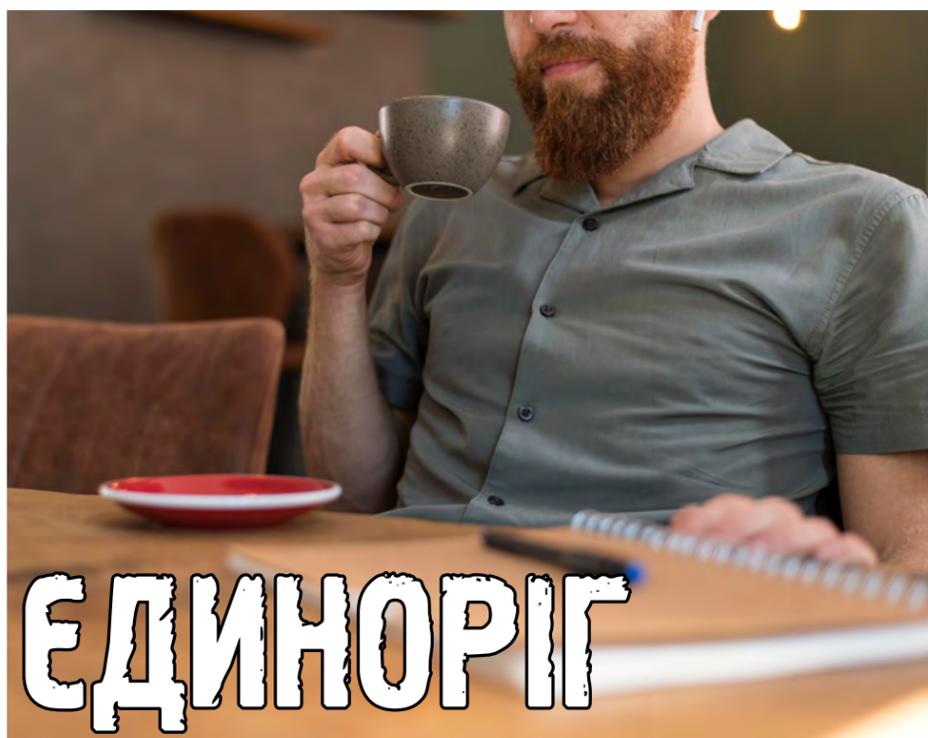
3 поштової скриньки

ЇХНЕ ПРУЖИННЕ ЛІЖКО

Ось воно стоїть на широкому підвір'ї. Влодзько пересипає крізь нього пісок. Тепер воно — велике сито. Дрібний пісок перелітає крізь дірки, а камінчики і тріски з дерева безсило падають перед сіткою. Летить той пісок і летить — по той бік формується пірамідка. Місько забирає пересипаний на тачки і везе туди, на будову. А Влодзько все сипле і сипле, ніби хоче все на світі нині пересипати.

Дзенькає щось об сітку. Осипається переляканий пісок зі щільників сітки... Що то? Іржавий ключ від старої хати. Великий, майже казковий.

Я ще пам'ятаю ту хату. Маленьку таку. Дуже маленьку. Достойні люди в такій не живуть. А вони жили. І були там щасливі. Принаймні в цьому їх переконали молодість і бажання зігритися, схватися, створити щось нове.

— Поглянь он на картину, його вже там немає! А зараз подивись на живопис і визирни у віконечко. Що бачиш?..

— Насправді бачу картину вже без єдинорога. ...А ось він притупує ногою перед кам'яницею. А пана Дзюня поряд із ним не видно.

Герман ще деякий час розповідав мені, як до нього потрапив цей романтичний пейзаж. І чому цей білий коник так наполегливо впадає у вічі тому, хто милується чуттєвим мальовничим пейзажем. Однак ці теми — для інших моїх оповідей. А наразі таки залишається сказати, що результатом емоційної розповіді антиквара і стала пропозиція завтра прийти до його маєтку по опівночі, але не пізніше ніж о другій годині, і стати очевидцем однієї з витівок єдинорога.

Отож мій нічний візит був попередньою та несподіваною домовленістю. Хіба знаєш, чого чекати від життя? А втім, усе знати — то великий клопіт. Однак дізнається лише допитливий і терплячий.

...Дивина — єдиноріг, безумовно, з давніх легенд, але ось яка справа з легендами: нерідко трапляється, що усе в них чистісінька правда. Слід таки робити вибір, інакше він зробить це за тебе. Я збагнув свій: нічне чування в Германовому особняку, навзирці з незвичайним.

У кімнаті стояла виповнена тиша. Вікна щільно зашторені. Дві свічки зі справжнього воску — на столику-консолі

навпроти картини, точніше, обабіч неї. Третя — на письмовому столі — неподалік ледь розвіювала густу темряву. Їхне полум'я хилилося в бік романтичного живопису, наче там був якийсь простір. Герман, як завжди, коли хвилювання сповивало його, ледь чутно поклацував вставною щелепою та прицмокував, заохочуючи мене.

— Єдиноріг не випадковий у цьому творі живопису. Він може будь-кого у світ цієї малярської інсталяції доправити. Я побував там кілька разів. Сьогодні хочу тобі запропонувати. ...Ти лише підійди ближче до картини — на витягнуту руку. Ось так... Зараз запам'ятай добре композицію цього твору. Та ступи повіки, відтвори в пам'яті вибудову живопису якомога яскравіше. Подумки промов фразу... (не наводжу її, аби не спонукати до експериментів читальника). Повертатися навспак будеш так само. Однак картинна композиція має залишатися незмінною. До дрібниць... І на полотні, і у твоїй уяві. І не зволікай з поверненням.

Я довго не вагався: зробив усе так, як навчав Герман. А далі якимось особливо закрутилося разом із живописом, і я потрапив на плоскогір'я, втоптаного стежиною спустився до розкішної галявини з єдинорогом та дівчиною. Усе так звично: невеликий потічок, розкішні дерева, далі — чагарники. Я наблизився до єдинорога. І помітив те, чого не бачив

досі: його очі були навдивовижу синіми, а голова — червонястою. Це надавало цьому блукальцеві сумовитого вигляду.

Спробував заговорити з красунею. Та дарма. Вона ж і оком не повела. Вправно поклати на плече глечик, потім знову зняла його. Мені аж ніяк не хотілося покидати цей пейзажний вид, що був на картині. Я повернув голову й побачив, що єдинорога чомусь не було на місці. Мені, не приховуватиму, стало кепсько. Торкнувся води з джерела, та не відчув свіжості, вода якимось незрозуміло обтікала мої пальці.

Схотів зірвати цитрину — моя праця пройшла крізь неї. Ситуація, що називається, «не позаздриш». Я ще раз ретельно обнишпорив галявину. Композиція змінилась! Ось стежка, що нею я прийшов сюди. Кинувся в той бік, не вагаючись. Але повітря тут стало наче гумовим і відштовхнуло мене назад. Я відчайдушно вкотре пішов на штурм, результат виявився той самий. Краєм ока все ж помітив, що єдиноріг таки з'явився знову.

Три воскові свічки горіли рівностороннім трикутником, окреслюючи простір єдинорога. Я заплющив очі, сконцентрувався. Провів ритуал як слід. І знову потрапив у вітальню Германа. Він поведився метушливо, щось невиразно белькотів. Проте я все ж зрозумів, що Дзюник, який ночував в одній із кімнат у сутеринах будівлі, раптом захотів викликати посеред ночі єдинорога сюди і мало не завдав фатальної шкоди нашим переміщенням. А оскільки чолов'яга був зовсім німим, то з'ясувати з ним щось більше не вдалося. Та й чи треба було?..

Коли я повертався додому, нічка вже потроху лякалась самої себе. Погода, як і заповідав напередодні Герман, встановилась суха та місячна. Я навіть зробив гак, аби промандрувати приємними для себе вуличками. Снувалися неспокійні думки. Час змінить усе, що ми знаємо. Зрештою, змінить нас. Але ж ніхто не знає справжнього призначення часу.

...А єдиноріг з'являтиметься далі в Леополісі, будьте певні. Так проявляються інші світи... Вони приходять самочинно, і не слід за ними нишпорити.

Знаю, надто ретельний читальник запитає: «Як же викликалося єдинорога сюди, у садибу?..». Відповім так: «У цю таємницю мене не посвячено. Поки що».

Віктор ПАЛИНСЬКИЙ

чинити. Вертів своїм ключем туди-сюди. Позичив у сусідів драбину. Видерся над дверима — там були вікна. Причинені. А вона спить блаженним сном. І нікого поруч — тільки риночка на електричній плиті. Кричав — не докричався. Збагнув, що ключ встромлено зсередини. Сам не відчинить. Треба будити...

Завзято відірвав одну сосиску. Поцілів у ноги. Далі спить. Ще одну відірвав — жбурнув так, що аж від стіни відскочила... спить, як зачарована. Аби добудитися, пожертвував сімома сосисками. Встала, позбирала і далі пішла спати. Послав же йому Бог таку флегматичну дружину!.. Сидів під дверима ще дві години... голодний, але не ревнивий.

Сітка від подружнього ліжка напнула від піску... знову по той бік утворилася пірамідка. Місько тільки возив і возив... Для майстрів це і не ліжко зовсім — так собі, велике сито. Іржаве, але дуже корисне на будові.

Скажеш комусь — тільки посміється... Пружинне ліжко як експонат минулого і буремного, може, десь і слугує комусь у гуртожитку... Велике сито, крізь яке втікають сни.

Оксана КРИСТАЛЕВА

Самотнє хлопчєня брєло тьмяною мїською вулицєю під ліхтарями, що лєдь жєврїли, і час від часу шморгалo носом. У його голoві все ще бухкала земля, яка падала на кришку обшитoї чимось зеленим труни, шарудїли паперoві квїти на штучному вїнку, по яких вїтер ялозив шoвковою стрїчкою з холодним написом «Мамї й бабусї від сина і внука», дзєвєли слова батька з інтонацїєю чи то жалю, а чи прирєченостї: «Тєпер ти житимєш зі мною...», що рїзонули душу хлопчика по-живому.

«Зі мною» зовсім не означало, що вони житимуть з батьком удвох.

Максимові цього хотїлося ще тоді, два роки тому, коли він, стоячи перед зачиненими дверима кухні з брудною чашкою з-під чаю, яку ніс поставити в посудомийку, ненароком підслухав розмову батька й бабусї.

Татко скаржився, що втомився поратися сам.

Втомився готувати сніданки, розігрівати обїди, які приносила бабуся.

Втомився контролювати, чи вдягнув його дванадцятирїчний син чисту футболку, яку також випрала бабуся.

І що, хоча бабуся й виконує багато жїночих обов'язків у їхньому домі, йому потрібне спілкування. І не лише на словах — кожен нормальний чоловік потребує поруч жїнки.

Максим не став чекати бабусиної відповідї — він відчинив дверї й зайшов у кухню.

Наступної суботи батько поведився не так, як завжди: зранку пішов до магазину і принїс коробку з тортом, безцїльно крокував з кутка в куток, витираючи долонею уявний пил на меблях; перестав ляв на полицї його, Максима, портрети в дерев'яних рамках; дістав із серванта чайний сервіз, який тримали «для гостей», і довго примїрявся, розставляючи десертні тарїлки й чашки. Всього по три. Не інакше — для них із бабусєю.

Над вхідними дверима пролунав дзвінок. Мабуть, бабуся забула вдома ключї?

Татко стрепенувся і попрямував відчиняти, на ходу зазираючи в дзеркало, що висїло в коридорї.

Порїг переступила... дївчина. Усмінулася і цмокнула татка в щоку. Той приобїняв її за плечї, опутився навпочїпки, дістав його, Максима, шльопанцї й почав допомагати дївчинї перевзутися, знімаючи босонїжки і засовуючи її ступнї в Максимовї домашнї капці.

Дївчина весело пирхала й хапала татка за голову, намагаючись втриматися, щоб не впасти.

Хлопчик здивовано спостерїгав за дїйством.

Дивився, як татко розстїбає босонїжки, як схїляється над ним дївчина, як хвилястї пасма її волосся падають батьковї на плечї, як той веде головою назустріч прорїзу на її грудях, глибоко втягує в себе повітря і млосно стулює повїки...

Максим зїрвавсь з мїсця, заскочив у свою кїмнату і впав обличчям на подушку, зрошуючи ту сльозами.

Далї були вмовляння батька заспокоїтися. Сервірування стола. Швидкий приїзд бабусї та спїльне рїшення, що Настя житимє у квартирї разом з батьком, а Максим переїде жити до бабусї.

Відтоді минуло два роки. Бабуся всю себе віддавала внуковї: спортивнї гуртки, поїздки на змагання, допомога зі шкільними завданнями.

Хлопчина підрїс. Восени йому мало виповнитися п'ятнадцять. Час від часу, сидючи вдвох у притїненїй кухнї, старенька заводила розмову «про життя».

Про тягар самотностї, про прагнення всього живого до тепла й ласки. Про те, що рїдним потрібно пробачати. І що все це він зрозумїє з плином часу, а зараз нехай просто повірить їй і як неминуцїсть прийме у своє життя нову таткову дружину.

Максим мовчки слухав, чув за вухами безпородного чорного пса на

БАБУСИНІ РОЗМОВИ ПРО ЖИТТЯ

ім'я Жук і не відповідав на бабусинї увїщування.

За ці два роки він лише раз відвідав квартиру батька — мїсяць тому, коли татковї виповнилося сорок п'ять, а Настї — двадцять вісім (вони з'явилися на світ одного дня з різницею в п'ятнадцять рокїв).

Тодї бабуся спекла торт, він власноруч випалив на дощцї пірографїю на фото із зображенням величного дуба, старечої зігнутої берїзки і дубочка поміж ними. А над деревами літала ворона з розтрїпанним пір'ям і стиснутими пазурами. На зворотї дошки розпеченим металевим пером вивїв лише одне слово — «сім'я».

Батько знітився, довго крутив подарунок у руках, не знаючи, що з ним робити, а Настя з усмішкою примостила дощечку на полицї між портретами малого Максима і запросила всіх до столу.

За пів року бабусї не стало. У шухлядї лежав заповїт, згїдно з яким її квартира переходила в спадок Максимовї, коли він досягне повнолїття. А значить, рокїв за три.

Тож хлопець забрав безпородного Жука і переїхав до квартири батька. За мовчазною домовленїстю між хлопцем і Настєю, сторони одна одної не помічали.

Зранку мовчки снідали. Обїдали кожен окремо: Настя й татко на роботї, хлопець підїграв собі обїд і зїдав його на самотї, гортаючи сторїнки TikTok. Вечеряли без участї Максима — він повідомляв, що вже поїв.

На свїй п'ятнадцятий день народження хлопець отримав подарунок від бабусї, яка вночі, напередоднї рїчниці, прийшла у сон його батька і наказала взяти кошти з кишенї пальта, що висїло в комірчинї її квартири, і купити внуковї ноутбук.

До бабусиної квартири батько з Максимом пішли вдвох, віднайшли пальто, взяли гроші в кишенї, тоді разом вибрали ноут — саме такий, про який мріяв хлопець.

24 лютого. День, що виокремив мужнїх від решти чоловіків, одягнув їх в однострїй і довїрив їм зброю.

Не залишився осторонь і батько Максима. Спочатку чоловік боронив рїдне мїсто, потїм поповнив лави захисникїв нєньки України.

Взаємини Максима й Настї почали теплїшати — переживання за рїдних завжди гуртують і зближують.

Максимів батько телефонував регулярно. Багато не розповїдав, а бїльше

диво. І що одну легеню довелося видавити, але він одужує і незабаром буде вдома.

Лїкар говорив спокїйно, сухо, а Настя слухала й не дихала. Лише стискала пальцї так, що нїгтї впивалися в долонї.

Максим стояв поруч і раптом відчув себе знову маленьким — таким, як тоді, у коридорї, перед зачиненими кухонними дверима.

На початку наступного мїсяця батько повернувся. Це був інший чоловік — худїший, з нерівним диханням. Але живий. Це було головне.

Він відмовлявся розповїдати про війну, про фронт. Мовчав про госпїталь, про те, як був поранений. І що під час безпам'ятства приходила його тєща, Максимова бабуся. Сїдала бїля нього на траву, клала руку йому на груди і починала розповїдати.

Розповїдала, що в кухнї потїк кран, а Максим обмотав мїсце протїкання скотчем. Що Настя годинами стоїть бїля вїкна і ловить поглядом кожного, хто схожий постаттю на нього. Що пес Жук витягнув із шухляди його сорочку, влїгся на нїй і нікому не дозволяє її забрати. Що Максим подорослїшав, а Настя навчилася не плакати і чекати мовчки.

Свідомість чоловіка вбирала в себе слова тєщї, і саме вїра в те, що його ще потребують, не дозволила душї залишити цей світ.

Кран у кухнї вже не протїкав. Жук не хвилювався, не плакала Настя. Відновилося ритмічне життя магазинїв у супроводї монотонного гулу генераторїв. Школи спустилися в укриття, а офїси освоїли роботу онлайн. Перейшла на вїддалену роботу і фїрма, у якї працювали Максимів татко й Настя. Зранку вмикали комп'ютери, наливали великї горнятка кави, посерединї ставили тарїлку з маленькими круасанами і занурювалися в інформацїю.

Того дня в небї було неспокїйно. Починаючи з ночї, кілько разїв тривога чергувалася з відбоєм. Максим до школи не пішов: сьогоднїшнї шкільнї заняття також проводили дистанцїйно, тож було зварене додаткове горнятко кави і приготовлена ще одна тарїлка з круасанами.

До обїду печиво закінчилося. Настя, як була, в домашнїх шльопанцях, вискочила до кав'ярнї, що самотньо стояла навпроти їхнього будинку і в якїй випїкали домашнї пирїжки й чудовї французькї рогалики.

Раптом почувся страшний шум. Землю захитало й трусонуло. Повїтряна хвиля підхопила дах кав'ярнї, відокремила від будївлї і з гуркотом накрила стїни, вїкна, людей, Настю і паперовий пакет з круасанами, який та тримала в руках перед тим, як покласти в торбину.

Вони снували в морощї пилу, спотикалися і падали, піднімалися й бїгали, не знаючи, що робити і як зарадити.

Навколо були пїтьма та купа будївельного мотлоху, на який перетворилася кав'ярня. Дві запиленї постатї носилися між уламками і кликали Настю. Поруч метався Жук — скиглив та гарчав, і саме він першїй подав знак, де шукати.

Настю знайшли під бетонною плитою. Жїнка була без свїдомостї, з обличчям, припорошеним пилом, неначе сивиною. Максим опутився навколїшки і вперше, не ховаючись, заплакав. Навпроти стояв батько і дивився прирєченим поглядом. Жук скарчав, тулився мордою, намагався лизнути руку.

І раптом Настя розплющила очї. Подивилася спершу на Максима, тоді на чоловіка, вїдтак на Жука і лєдь усміхнулася.

— Не бїйтеся... — прошепотїла. — Я тут. Я з вами. Ми ж тепер... сім'я.

Усі в нашій родині знають, що тітка Горпина вже багато років не спілкується з рідним братом Омеляном. Щоправда, був у них ще один спільний брат Нестор, але той уже давно помер через пиятику.

Здавалось би, на старість люди стають або мудріші, або добріші. Ну так, стають, але не всі і не завжди. Ніхто вам до пуття й не скаже, через що посварилися тітка Горпина з дядьком Омеляном. Та й самі вони вже того не тямлять, от лиш завше, коли чують одне про одного, мало не вишкіряються на родичів. Бо ж ті завше намагались і досі намагаються їх помирити. Часи такі непевні: нині живемо, а завтра вже лопатою по сраці — і вйо на тамтой світ! Але ні!

Про якесь примирення чи бодай коротке перемир'я ні тітка, ні її брат і слухати не хочуть. Буває й така приклучка: якщо в родині святкування чи похорон, то тітка Горпина й дядько Мілько якось довідуються, чи не будуть там вони разом, і тоді хтось із них не йде туди взагалі. Або ж обоє не йдуть.

Найбільшим каменем розбрату між ними стала старезна хата, яку бабця Владислава записала на свого коханого синочка Омеляна. Бо того іншого, дядька Нестора, вже не було — він спився і помер, відколи його дружина виїхала на заробітки в Італію, а діти перейшли жити до іншої бабці. Якось не згадувала 80-річна бабця, що і ремонти, і порядки в цій хаті більшою мірою робила таки тітка Горпина. То й що?! Так, робила, бо мала з чого. Та й бабця Владзя їй немало грошей з тої Італії переслала — ну то було з чого робити. А Мількові своєму вона так багато не слала ніколи, хоч любила його навіть більше, ніж свою доньку.

Якщо чесно, синів своїх бабця Владзя однозначно любила і пестила, бо були вони на неї схожі. А тітка Горпина була винна в тому, що і зовні, і характером вдалась у тата, Владиславиного чоловіка й нелюба.

Що ж. Трішки історії для повноти картини. Тітка Владислава та її двоє братів залишились сиротами в дуже ранньому віці. Їх віддали в сиротинець, бо мама їхня померла, а тато якось пішов на фронт (ще під час Другої світової) та й за кордоном знайшов собі іншу. Своїх дітей він особливо не шукав, а тітка Владзя все життя мала жаль на тата, за те, що покинув їх, як отих щенят, і пропав. Тоді вона з братами, повернувшись із захоронки (так тоді називали притулки для сиріт), поділили скупе майно і нечасто спілкувались, лиш час від часу стрічаючись. Не було в них особливого родинного тепла. Та і злидні були, і вічна тема виживання. Не дарма тоді часто повторювали приказку: «Брат собі рад, сестра — собі несла». Кожен тяжко працював, аби мати своє. А якщо й не вдавалось доробитися, то одружувались з багатшими. Як тоді казали, довго не перебирали: хто брав, за того і йшли.

Саме так вчинила й бабця Владислава. Хоч була вона гарна і працювита, а віддалась за нелюба, бо той мав хату, а в хаті — м'які перини, і взагалі, ціле господарство. Щастя вистачило на кілька тижнів — коли Владзя зрозуміла, що вагітна, відчула на собі всі вереди і капризи (бзички) чоловіка. Йшов на забави, а вона мала сидіти вдома. Готувала багато і часто — так звикли їсти в його родині. Куди те все в нього і влязло, у те бездонне барило?! А їв, як за себе кидав — тільки встигай наварювати! По-

БРАТ СОБІ РАД, СЕСТРА — СОБІ НЕСЛА!

стіль стелила чисту, а він як приходив із двору, то так тими брудними ножиськами все і вимашував. Одного разу попросила шанувати її працю, бо ж не пралькою тоді прала, а таки руками, то ще й дістала за це по обличчю навідмаш. Більше не говорила — терпіла мовчки.

Ніхто її насильно заміж не гнав, а про розлучення тоді й не було мови. Яке там розлучення, коли он уже двійко дітей кивало, треба було встигати все обійти і в хаті, і в коморі, і в хліві. А вже коли народилася донька Горпинка, то й узагалі якось сутужно стало. І якось невесело. Горпинка дуже любила свого татка, все за нього ховалася. Щоправда, вдалась така ж шпаровита (ощадна) і працювита, як її татко, але ота нелюбов до рідної дитини закралась у тітки Владислави вже тоді й на все життя.

А тепер сидить Горпина у себе в літній кухні, сьорбає чай і згадує, як торік таки поховали маму, які цирки влаштував Омелько на похороні — перед людьми було соромно. Він уже знав, що мама склала заповіт на нього, бо ж переконав стару, що то він її доглядає, а Горпина і так не приходиться. От мама чи то зі страху, чи з такої дурної любові все йому й записала. Пропонувала Горпина поділити все порівну між внуками, щоб не сваритися через стару розвалюху, але Омелько і слухати цього не бажав!

Ту мамину стару хату продав дуже скоро — хоч і була та халабуда (хижа) нікудишня, але стояла в гарному місці. Просила його сестра через спільних

знайомих, щоби хоч віддав їй ті дорогі каструлі, які мама з Італії колись привезла. Ага! Не дав спеціально, щоб не була така сиромудра. Бо ж того посуду йому і сто років не треба було, але отак — показав, хто в хаті господар.

Їхній менший брат Нестор не дожив до 50 років. Після того як його дружина виїхала на заробітки в Італію, почав пити і бабів до хати водити. Може, вона б і не поїхала, але він не раз на неї руку підіймав, от жінка й не витримала. І діти їхні також з тої хати ступилися. Мама Владислава жаліла його, передавала з Італії ті сврки, щоб він мав собі за що хліба купити. То купував чужим бабам дорогі лахи, а собі й дружбанам — випивку і сяку-таку закуску. Та й так і згорів від тієї горілки. Мама довго плакала, дорікала, що не впильнували його. А що мали робити дорослі брат зі сестрою? Заклеїти йому скотчем рота чи ходити зізаду й казати: «Не пий, братику, бо доп'єшся»? Нікого він не слухав, аж поки не пішов до святого Петра, похитуючись.

Багато років відпрацювала тітка Владислава в Італії. Таки знайшла спосіб, як «відомстити» нелюбому чоловікові: як поїхала, так там і засиділась. Без жінки він став такий шовковий і жалісливий, хоч до рани прикладай. Все дзвонив до своєї баби і сказав, як скучив, нехай вона вже приїжджає. А вона коли приїжджала на якийсь час, такі паскудства вигворював, що вуха скручувались у трубочки! І от тітка Владзя вже тоді як поїхала, то так і сказала:

— Повернусь тільки тоді, коли діда не стане! Бо за все життя доброго слова від нього не почувла!

Так і зробила. Допомогала дітям, по-рола носом в тій Італії, а поки дід був живий, повертатись не хотіла. Сама вже не мала сил, але там їй було краще, аніж коло прикрого егоїстичного діда, з яким прокалатала все своє життя і доброго слова не почувла, самі лиш дорікання.

Але повернімось до тітки Горпини і дядька Омеляна. Мала жаль тітка й за те, що Омеляна віддали вчитися в технічний виш і він завжди знаходив собі легшу роботу. Тітку не поспішали вивчати, бо навіщо це жінці?! І так заміж вийде, дітей понароджує — кому та освіта буде потрібна? Так тоді багато хто думав. Так вважала і сама бабця Владислава, але й правда така, що не мала вона за що вчитися і заледве вміла читати-писати, а потім — робота, робота, вічна робота в будні і свята. А й справді, навіщо жінці бути грамотною?

Дядька Мілька всі в нашій родині вважали розумним і розважним, але не у ставленні до рідної сестри. Тут він був непохитний у своїх переконаннях — от нема з нею про що говорити, і фертик! Але так сталося, що донька дядька Омеляна заgrimіла в лікарню — ледве врятували. Вирішила тітка Горпина провідати свою небогу, привезла грошей і фруктів. Там же перестрілася з рідним братом. Не хотілося сваритися за таких обставин. Усі думали, аби його доньці стало краще, аби вона вийшла з того без наслідків.

— За допомогу дякую, але не варто було тобі приїздити. Ми не бідні, самі їй допоможемо, — якось так дратівливо й ображено сказав дядько Мілько.

— Та я ж так цілком по-родинному приїхала. Не навмисно. Ми ж не чужі з тобою, одну цицьку ссали. Чи ти вже забув? — тітка Горпина таки хотіла помиритися, зробила для цього перший крок. Однак ситуація показала, що її брат і у старші літа не побажав миритися. Він навіть відступив на крок назад, а такі кроки не властиві чоловікам. Відступив і сказав:

— Що було, те загуло! Нема нам з тобою про що говорити! Бувай!

Тітка Горпина поверталася додому пригнічена і вражена. Не сподівалася, що її брат, її тепер уже єдиний рідний брат стане таким черствим на старості. І що навіть важка недуга доньки, яка й так з юних літ усе життя прохворіла, його не виправила. Що ж...

Вдома син випитував у тітки Горпини, як там Надя, його кузинка. Тітка сказала, що добре, але розповіла про свою зустріч із братом і дуже здивувалася, чому він навіть за таких обставин не побажав помиритися. Та зовсім не здивувався її син. Бо донька тітки Горпини була так само розсварена з братом і невісткою, як і вона — зі своїм. Очевидно, це вже якась недобра родинна традиція така чи погана звичка, що тягнеться від покоління до покоління. Якби й справді було через що сваритися на довгі роки... Ну, але і тепер так буває: брат собі рад, сестра — собі несла! Та про це з мамою, тобто з тіткою Горпиною, її син чомусь узагалі не хотів говорити. Чому? А тому, що тітка вирішила записати свою хату на доньку, а синові сказала, що він може переїхати і до невістки — тобто до своєї дружини. Ну, аби не сварилися, коли донька повернеться із заробітків. Бо не може бути двох господинь в одній кухні. А поки що вона тут господиня. Та й таке...

Оксана КРИШТАЛЕВА

Січню, щічок не морозь

(Закінчення.)

Поч. — на с. 1)

«Січню, щічок не морозь», — так і хотілося вигукнути Ользі, коли дивилася на дитину, а натомість лише промовила:

— Заходьте швиденько до хати.

Обтрушуючи сніг, заходив чоловік у будинок, за собою вів малого. Оля тоді ще не знала, як її батьки сприймуть звістку про те, що вони разом житимуть в їхній хаті. Адже Михайло сирота. Йому немає куди йти. Перша дружина покинула його з дитиною, обравши іншого, заможного і перспективного. Вийшла зовсім із села. У будинку, де жив раніше, не надто хотілося перебувати. Та й Ольга категорично відмовлялася туди йти. Говорила до Михайла: «Будемо з моїми батьками жити. Вони зрозуміють».

Але чи зрозуміють? Бо пов'язувало їхню доньку з цим чоловіком набагато раніше перше кохання. Разом ще з дитячих років. Ходили до школи, поверталися звідти тільки вдвох. «Така гарна пара», — говорили в селі. Оля раділа і чекала пропозиції від Михайлика. Але несподівано хлопець зацікавився іншою дівчиною, яку прислали фельдшеркою в їхнє село. Завзята, трохи старша за Михайла, закрутила йому голову. Він про Олю і забув. Тільки батьки тоді знали, скільки донька пролила сліз. Бо вибрав тоді Михайло після багатьох зустрічань, любощів не її, а іншу. От тільки та інша його зрадила.

Чоловік теж не сидів склавши руки. Жив то з однією, то з іншою. До однієї прийшов із сином, бо бажала тільки у своїй оселі жити. З другою жив у будинку колишньої дружини. Але бачив і розумів, що не таке життя має бути в нього і сина. Тож розпрощався з тими жінками.

Хлопчик тим часом підріс. Майже школяр. Уже якась батькові поміч. Так і вирішив, що будуть удвох жити. До того дня, коли несподівано зустрів Ольгу. Тоді здавалося, все в ньому перевернулося. Не міг відірвати від неї очей. Відколи його покинула дружина, думав про Олю. Але розумів, що він сам винен, бо спокусився і вибрав тоді Тамілу. Тож знав: мабуть, не пробачить. Але все-таки сподівався.

Знав, що Ольга виходила заміж, недовго жила з чоловіком. Розлучилися. Дітей немає. Потім щось трохи пожила з іншим. І повернулася до батьків. Ніколи відтоді, як розлучились ще юними, більше не говорили. Хоча бачилися часто. Але отой юнацький запал, ота ще дитяча шкільна зацікавленість одне одним усе ж з'явилися на поверхні звичайної людської душі. Тож поглянули, як тоді, ніби вперше, з приязню і любов'ю. Сонце, що вийшло з-за хмар зимового дня, освітлювало їхні обличчя, мороз посилав на щоки рум'янці. Михайло саме повертався з магазину. Віз сина на санчатах. Ольга поспішала купити щось на вечерю. Адже попереду Святвечір. Стежка була вузькою. Тож несподівано зупинилися. Михайло не знав, що сказати, та вже вмить несподівано промовив:

— Здрастуй, Олю.

Жінка зніяковіла, але впевнено відповіла:

— Привіт. Як першим почав розмову.

І оте рішуче «Привіт» відтоді поклато початок новим стосункам — не романтичному юнацькому кохання, а виваженому, справжньому почуттю. Зустрічей було мало. Михайло працював, піклувався про сина, водив його в дитячий садок. Ольга теж щодня поспішала на роботу, бо ж працювала в школі. Декілька разів була вдома в Михайла. Тоді малий Данило не зводив з неї очей. Тож разом з чоловіком піклувалися про нього.

Одного вечора Михайло порушив мовчанку, яка, як той упир, жила в кожному.

— Відтоді, як ти, Олю, з'явилася в нашому житті, Данилко почав радіти. А то весь час був засмучений і похмурий.

Ольга пильно глянула на чоловіка. А той вів далі:

— Знаю, що не маю права просити в тебе, адже я тебе так тоді образив. Тож не знаю, як сприймеш. Але я хочу бути тільки з тобою.

Ольга пильно глянула на Михайла. Він дивився просто їй в очі.

— Не згадуймо минулого. Справді, тоді я так хотіла бути з тобою. Але не так сталося. Зустріч і несподівана розмова дали нам другий шанс. І ми не можемо його прогавити. Одне тільки: я не зможу жити в цьому будинку. Краще вже з моїми батьками.

Зрозуміло, Ольга не сказала, як довго чекала від нього цих слів. Того зимового вечора проводили Олю додому Михайло з сином. Жінка відчула себе маленькою дівчинкою. Сніжки гарно ліпилися, тож були немов діти. Яка то забава для малого Данилка. «Січню, щічок не морозь», — промовляла сміючись Ольга, торкаючись рукавичкою обличчя дитини. Хлопчик теж сміявся, простягав до неї свої рученята...

Того вечора так і не наважився Михайло зайти до хати. Тож Оля пішла додому, а він з сином повертався до оселі своєї колишньої. Але таки матері його сина. «Хоч то гірка правда, та її не викреслиш, — сумно думав, поглядаючи на Данилка». Якби ж то був його й Олі син. Спостерігав, що він, хоча й чужий для неї, але як по-рідному Оля прийняла його дитину. Заспокоював себе, що роститимуть Данила і будуть ще з Олею в нього діти.

Ольга, повернувшись додому, мовчала. Бачила, що батьки здогадуються, але не починають розмови. Зрозуміло, село. Люди бачили її з Михайлом.

Довго того вечора не могла заснути. І бачила вона сон, світлий, сонячний. Вранці подумала: «Гарний сон». Але не могла й здогадатися, що він так швидко може здійснитися. Адже саме того дня Михайло із сином уперше переступили поріг батьківської хати. Обоє не знали, як поставляться до їхнього спільного життя батьки. Але все добре. Ті гарно прийняли і Михайла, і внука. Так хотіли, щоб у будинку лунав дитячий сміх. Щоправда, побоюватися, що донька не зможе мати дітей. Люди в селі всяке говорили. Були й такі, які казали: «Нехай живуть, буде мати дитині. Своїх не має, то хоч Михайла син». Аж за декілька років народилася донька. На той час побудували новий дім. Від батьків відокремились. Почали самі господарювати.

Несподівано в селі з'явилася та, яка народила Данила. Підійшла до запусненої, осиротілої хати і зрозуміла, що давно в ній ніхто не живе. Люди підказали, де тепер мешкають Михайло із сином. Спочатку не наважувалася на зустріч. Але одного дня пішла. От тільки їй ніхто не був радий. Данило зі зневагою подивився на ту, яка проміняла його на вільне життя, і твердо сказав:

— У мене одна мати, яка щодня була зі мною і ніколи не покидала мене.

— Але я тебе народила, — не здавалася Таміла.

— Тепер це не має жодного значення, — промовив юнак. Розвернувся і пішов у будинок.

Таміла ще довго перестрічала Михайла, запрошувала в гості із сином. Вважала, що через батька і з сином порозуміється. Але то була розмова її тільки із собою, без діалогу. Михайло, зачувши голос, швиденько йшов.

Йшов до Ольги, своєї вірної дружини — опори і надії його та дітей, яка тоді, багато років тому, прийняла Михайла із сином у своє серце. Діти вирости, а чоловікові й зараз вчувається, як Ольга промовляла: «Січню, щічок не морозь моїй дитині».

Наталія ШЕВЕЛЬ

Сьогодні

Максимко

Дев'ятирічний Максимко за рік війни вже кілька разів змінював свою думку про те, ким він хоче бути. Спочатку прагнув стати ветеринаром, бо йому шкода свого старого собаку Карата, у якого поліартрит або кліщ вчепиться; і kota жаль, як хворіє. Всіх тварин Максимкові шкода, тому й хотілося йому бути ветеринаром, а потім перехотілося. Почав на городі рити окопи, а біля хвіртки збудував блокпост і питає всіх, чи є перепустка: дідуся, бабусю, сусідів. А ще йому, коли він скаже: «Слава Україні», мають відповісти: «Героям слава!»

Потім схотів бути генерал-майором і на карті показує дідові й бабі, куди просунулися наші війська за добу. Покаже ото їм, а сам і справді як військовий: у татовому блейзері, а на грудях і рукаві розпізнавальні шеврони й нашивки, що тато дав; за поясом — пофарбований чорним кольором дерев'яний пістолет, який йому вистругав дідо.

— А, то ти знову сьогодні генерал? — спитав дід онука.

— Ні, діду, сьогодні я мер українського міста, а у військовій формі, бо така ситуація — тепер усі мери у військовій формі...

— І що ж тебе, як мера, найбільше турбує? — знову поцікавився дід.

— Аби бабусі підвищили пенсію. А вам не треба, бо знову купите горілки, і мені доведеться бути священником, щоб виганяти з вас демонів...

Почувши таку розмову, бабусю, вишшовши з кухні, мовила:

— Йди краще щось почитай, підготуйся до школи.

— Добре, бабусю, піду. ...Вчора знову три уроки просиділи в укрітті, тому вчителем не хочу бути: кожному поясни все, а як тривога, то треба сидіти, доки батьки не заберуть усіх дітей.

— Домовилися, Максиме, а завтра неділя — сходимо до церкви й помолимося, щоб скоріше здох путін і тато повернувся з війни.

Читаючи казку, Максимко заснув. Увісні він побачив тата: з автоматом за плечима, він, усміхаючись, великою рукою гладить Максима по голові...

Олександр ПОНОМАРЕНКО

Прірва

Двірники завзято скрипіли, намагаючись прибрати стіну води, яка раптово полинула на автівку. Їхній звук в'їдливо проникав у тіло до самих кісток і відчувався скреготом на зубах.

—Трясця! Клята мізофонія!

Жінка, силкуючись затулити вуха, відпустила кермо, але миттєво схаменулася і хапнула його знову. Дорога була непроглядною, а світло фар безпорадно розсіювалось на водяному щиті. Пані за кермом ніяк не могла впоратися з панічною атакою, яка накрила її одночасно з грозою. Вона увімкнула аварійку і притиснулася до тротуару з правого боку дороги. Небо розкотилося, і серійний гуркіт грому протяжно залунав у голові, що змусило жінку нахилитися на пасажирське сидіння. У роті пересохло, і здавалось, наступної секунди серце вискочить геть із грудей, тому вона притиснула до себе холодні руки і широко розтуленим ротом хапала прохолодне повітря.

«Все мине. Після грози сходить сонце. Все буде добре», — повторювала жінка, наче мантру, опустивши свої льодяні кінцівки на живіт, мимоволі хитаючись, мов гойдалка на вітрі.

Дощ стих, перестав шипіти змієм і почав приємно барабанити по корпусу автівки. Антонія виявила, що почала дихати нормально, і нахилилася вперед, щоб побачити у вітрове скло стан дороги й місцевість. Вона навіть трохи підвелася, бо її низький зріст не давав оглянути все перед бампером, і відсахнулася тієї ж миті. Жінка була над прірвою. У цей самий момент краплі дощу стали багряними, спочатку поодинокими великими плямами, а далі машину залило кров'ю.

Антонія прокинулася з нелюдським криком. Скочила з ліжка і стягнула на землю плюшеву ковдру шоколадного кольору, на простирадлі була величезна червона пляма. Вона відчула липкі потюки по своїх ногах і заридала.

Все повторилося...

Останні десять років Антонія жила в пеклі. Вона пожертвувала всім, щоб стати матір'ю, але виносити дитину не вдавалось. Плід завмирав на дванадцятьому тижні. Найкращі лікарі не могли пояснити, у чому причина, чому здорова жінка зі зразковими аналізами не здатна виносити дитину. Це була третя спроба.

Співбесіда

Минуло понад рік після останнього викидня, і Антонія поступово почала повертатись до життя. Цього разу обійшлося без антидепресантів і терапії з психологом, навіть гормональної терапії вона не розпочала і змирилася з тим, що її тіло неспроможне. Почала ходити на роботу, навіть стала усміхатися час від часу, а її чоловік сподівався, що вмовить Антонію на усиновлення згодом. Він навіть не здогадувався, який божевільний план виношувала його кохана.

Після останньої втрати Антонія не набула психологічного імунітету, вона просто ретельно приховувала свій стан, і коли вже була на краю прірви, тої самої прірви, яка їй бачилася у снах, на її електронну адресу надійшов лист від невідомого відправника.

Проект «Єва»

Інформація секретна

Тема: Ми можемо втілити Вашу мрію!

Вітаємо! Ви ймовірно претендентка на участь у проєкті «Єва». Ми створили штучну матку, оснащену роботизованою безперебійною системою, яка виносить Вашу дитину за Вас.

Для участі Вам треба зібрати пакет документів (список окремих

Проект «ЄВА»

файлом), пройти піврічне навчання і скласти тест на материнство.

З повагою — Ваша ймовірна кураторка Селія

Навіть якщо це були б шахраї, які раді збагатитись на чужому горі, це не мало б жодного значення. В Антонії з'явилася надія. Звичайно, жінка відповіла на повідомлення, і кураторка пояснила, що в разі провалу на тесті її відсіють як «недостойного кандидата на батьківство» і компанія відкличе свою пропозицію.

Було призначено співбесіду на 3 березня о 15.00.

Перед дзеркалом стояла молода невисока жінка, одягнена в сірий класичний гольф та чорні штани. Вона втягнула живіт і встала навшпиньки, наче хотіла здаватися вищою.

«Треба підбори», — буркнула сама до себе роздратовано. Заметушилася, почала шукати в шафі серед коробок зі взуттям потрібну пару поспіхом. Час ще був. Вона могла б навіть нафарбуватися, але не стала. Зібрала охайно пшеничне волосся, заколола неслухняні пасма біля скронь, ще раз подивилася на себе у повний зріст і надягнула свій улюблений шкіряний плащ. У її зелених очах забриніли сльози. Антонія видихнула голосно, намагаючись повернути собі контроль над скривленим обличчям.

Такі вже чекало жінку біля будинку. Пощастило, що таксист видався неговірким, тож і наша героїня змогла залишитись наодинці зі своїми думками.

Машина обережно підїхала до величезних кованих воріт. Антонія оплатила поїздки і поспіхом вийшла, оглядаючи зелену територію за воротами. Це місце було схожим на велетенський приватний парк зі скошеною травою і лабіринтами живоплоту з граба та тиса. Квітів не було, лише зелені геометричні головоломки. У глибині території було видно об'ємну будівлю, схожу на куб. Антонія натиснула чорну кнопку з правого боку брами.

— Назвіть код.

— МАМА, — гучно вимовила Антонія, і брама відчинилася. Жінка зробила кілька кроків вперед, і брама замкнулася позаду неї. Спочатку було чути легке дзижчання, а потім вона побачила

гольфкар чорного кольору, який наближався до неї.

— Сідайте, — вигукнула рудоволоса дівчина.

— Я Селія.

Очі Антонії збільшилися. Вона аж ніяк не очікувала, що її кураторка така молода. Антонія геть забула бути люб'язною і слухняно сіла поряд із красунею.

— Чому ви так відчайдушно хочете бути матір'ю? Сучасні жінки не поспішають брати на себе таку відповідальність...

Антонія не очікувала такої прямоти. «Це вже співбесіда?» — подумала вона, але поспішила відповісти:

— Я щиро вірю, що це єдина обов'язкова місія жінки.

Селія хмикнула:

— Звучить трохи фанатично. Ви думаете, що кожна жінка здатна бути гарною мамою?

— Ні, звичайно, але...

Антонія зробила паузу.

— Я хочу бути мамою своїх дітей, а не чужих. Я довго ризикувала своїм тілом і життям заради цього, але я не здатна. І не готова виховувати чуже чадо. Просто не зможу полюбити не свою дитину, її запах, розумієте?

Співрозмовниця щось хотіла сказати.

— Не кажіть, що чужих дітей не буває, — продовжила Антонія, передчуваючи докори Селії, — винних дітей не буває, а чужі — так, бувають. Це біологія. Селія хитнула головою. Невідомо, що це означало, адже їй щонайбільше 25 років. Що це дівчицько може розуміти?

— Ну а сурогатне материнство? У вашому випадку це вихід.

— Експлуатація чужого тіла? — Антонія підняла одну брову. — Крім того, є ризики різноманітні...

— Ви не довіряєте людям? — перебила співрозмовниця.

— А варто?

Кабінет Селії був дуже мінімалістичний і поєднував сірий та білий кольори. Тут пахнуло штучно. Антонія скривилася, коли впізнала запах ароматизатора «морський бриз». Великий кубічний скляний стіл стояв біля панорамного вікна і був залитий сонячними променями.

Селія простягнула контракт, і Антонія почала уважно читати.

Договір містив десять сторінок дрібним шрифтом: про права та обов'язки сторін з посиланням на відповідні закони з урахуванням форс-мажорних обставин, про терміни та припинення дії договору, про оброблення персональних даних та про порядок розв'язання спорів. Усе було стандартно з юридичного погляду. Єдине, чим відрізнявся цей договір від цілком звичного документа «Щодо надання послуг сурогатного материнства», — це навчання майбутньої матері та складання іспиту на материнство.

— Я згодна.

— Чудово, — Селія лагідно всміхнулася. — Ви можете підписати документи без партнера, якщо такого немає. У нас є багато біологічного матеріалу для запліднення з різними параметрами. Ви зможете обрати групу крові, фенотип тощо. Якщо не передумаєте, чекаємо вас за десять днів у навчальному корпусі. Всі інструкції вам надійдуть на електронну адресу.

Весь цей текст Селія вимовила беземоційно та штучно.

— Селіє, ти робот? — тихо спитала Антонія.

— Ви дуже прониклива. Я робот-гуманоїд останнього покоління.

Навчальний корпус

Жінка охайно складала свої речі у валізу, а чоловік нервово вимірював кімнату широкими кроками.

— Це якась нісенітниця! Що ти собі думаєш? Ти хочеш довірити нашу мрію штучному інтелекту?

Чоловік не чекав відповіді. Всі ці запитання були риторичними, бо Антонія була готова навіть продати душу дияволу.

— Навіщо ці всі навчання і тести? — не вгавав він.

— Це слушно. Ми складаємо іспити скрізь, де треба підтвердити свою компетентність, чому батьківство має бути винятком? Це масштабний проєкт, і компанія не хоче, щоб якась учасниця програми зіпсувала їхню репутацію. Ще невідомо, чи я впораюся, — додала вона тихо, аби чоловік не почув.

Звичайно, Антонія боялася, але це не було так страшно, як у дні вагітності. Це був інакший страх, переплетений із прийняттям, адже вона зробила і ще має зробити більше, ніж будь-хто. І якщо вона не зможе, цього разу доведеться змиритися. Антонія так багато разів уявляла дитячі долоні на своїх щоках, дзвінкий сміх, запах своєї дитини, що зараз, за крок до мети, просто не могла здатися.

У навчальному корпусі було крило, де проживали претендентки, і кілька аудиторій для занять. Імпровізований гуртожиток виявився більше схожий на лікарню з двомісними палатами, довгими коридорами, загальним душем з декількома кабінками та просторою їдальнею. У кожному приміщенні відчувався запах мийних засобів і хлору. Скрізь панував білий колір. На стіні в коридорі висіли розклад занять, план евакуації та порожній стенд для оголошень. Прочитавши список запропонованих предметів, Антонія зауважила, що всі вони необхідні.

Основи педіатрії

Ургентна домедична допомога

Дитяча психологія

Педагогіка

Дитяче харчування

Практика догляду за дітьми різного віку

Але ж жодна жінка у світі так відповідально не готується до народження дитини. У найкращому разі читає кілька книг з педіатрії і вчасно приймає вітаміни. Часто основний акцент на вагітність і пологи, а от що далі буде, більшість зовсім не розуміє. Звісно, Антонія

багато читала, під час першої вагітності відвідувала школу батьківства, визначилася з позицією щодо вакцин, але ніколи глибинно не міркувала, що буде, якщо вона буде вагітна довше ніж 12 тижнів. У її реальності існував лиш перший триместр вагітності, втрата, розчарування в собі, біль і навіть сором.

Антонію поселили в кімнату з 50-річною жінкою, яка весь час читала Біблію і молилася. Релігійність і звертання до ШІ здавалися відверто протилежностями, але коли тебе зраджує навіть Бог, то вибору немає. Пахнула вона сушеною ромашкою. Антонія була дуже чутлива до запахів, і приємний аромат сусідки допомагав їй зберігати спокій. Оскільки телефони й інші гаджети були заборонені, скрізь панувала тиша, лиш час від часу в коридорі було чути кроки. Доводилося слухати їх як музику: то швидший, то повільніший ритм, то тиснуті й чіткі, то ледь чути та легкі. Жінка спробувала почитати, але не могла зосередитися і зрозуміла, що вчетверте читає той самий абзац. Вона чекала на Селію і була дуже розгубленою. Вир думок у голові був схожий на рій озлоблених ос, які страхітливо гуділи. Нарешті прийшла кураторка.

Якщо придивитись уважно до неї, то стає зрозуміло, що її шкіра надто ідеальна. У живих жінок є пігментні плями, прищі, зморшки, шрами, пори тощо. Селія не мала навіть мікроскопічних недоліків.

— Вітаю! — м'яко заговорила роботизована Галатея. — Я зачитаю промову свого творця, і ви матимете три дні, щоб обміркувати, чи варто залишатися тут.

Ваші діти залишаються вашими дітьми завжди: і коли ви ними пишаєтесь, і коли відчуваєте сором чи розчарування. Наша програма не гарантує, що вони народяться красивими чи винаятковими. Ви можете сподіватися тільки на нормотипичну дитину без вад розвитку, тобто здорову свою дитину. Ми не хочемо втручатися у природу, тому ви не зможете обрати навіть стать. Коли народиться дитина, у вас не буде молока, але водночас не буде й розривів, розтяжок, шрамів від кесаревого розтину і взагалі жодних змін тіла. Також ви не ризикуєте мати післяпологову депресію чи померти під час пологів. Ризик полягає лишень у тому, чи цінуватимете ви належно те, що вам дісталось так легко, тому існує іспит. Ви не тільки мусите опанувати дотичні до материнства науки, ви ма-

єте надати доступ нашому штучному інтелекту до власної свідомості та підсвідомості, щоб ми були певні, що не існує обставин, за яких ви можете зашкодити своїй дитині.

Вони хотіли залізти в людські голови.

Випробування

Наша героїня сама ніколи не зазірала в глибину своєї голови і боялася залишатися наодинці з думками. Вона боялася темряви в собі, боялася виявитись не тою, ким себе вважає. Багато своїх спогадів вона заховала сама від себе або навіть відформатувала, стерла, знищила.

Ви чули коли-небудь про теорію генетичної пам'яті? Так ось, Антонія пам'ятала, чи то думала, що пам'ятає щось таке, чого ніколи не було. Із самого дитинства її водили до психолога? Чому? Адже Антонія росла в гарній родині, де батьки були чуйними, уважними і люблячими. Яка потреба була в цих терапіях?

Мама усміхалася широко, але її стурбованість була надто очевидна: «Ти погано спиш, але лікар говорить, що в тебе дуже розвинений інтелект як для п'яти років. Ти моя розумниця».

Дитина навіть не дивилася на матір і була відстороненою.

Маленькій Антонії геть не подобався запах мами, тому вона часто кричала, стискаючи голову в долонях. Цей запах був нестерпний, він сковував її тіло наче спазмом. Істерики були щоденними. Батьки робили все можливе, не шкодували коштів на найкращих фахівців, і ближче до семи років з медичної картки прибрали діагноз зі знаком питання «РАС».

Антонія стала спокійною і лагідною. Вона прийняла любов, яку їй давали, і навчилася ігнорувати цей запах.

Занурена у вир неоднозначних думок і спогадів, жінка здригнулася. Тільки що вона «розкопала» у своїй підсвідомості щось дуже очевидне й жахливе. Людина, яка її виростила, не була її матір'ю. У неї був пряний квітковий запах, а не вершковий. Чужий запах.

Звісно, Антонія була їй вдячна за все і ставилася до неї з пошаною, але ніколи її не любила.

Ось така невдячна дитина. Після гіпнотичного сеансу зі штучним інтелектом Антонія була розчарована. Вона склала іспит, але відмовилась від участі і проєкті «ЄВА». Їй справді дуже була потрібна дитина, але та, яка загубилася багато років тому.

Мар'яна РАЙСЬКА

Замальовка

ПРО ШЛЯХ ДО ТВОРЧОСТІ

За вікном мірно, заколисуючи-присипляючи, сипали з неба пухнасті сніжинки. Посланці Всесвіту, відбиток людських відчуттів-переживань, що склались у дивовижні, неповторні візерунки-мережива.

І все було б добре, якби не самісінський кінець травня. Бо сипали ті сніжинки на ніжно-зелене листя, на голівки довірливо розквітлих квітів, на блідо-рожевий цвіт вишень. І було в цьому щось протиприродне, щось таке, що ламало гармонію і лад, вносило сум'яття. Погода явно була «не така».

Саме цей день стане найважливішим у моєму житті. Зірковий малюнок моєї карти-провідника вже склався, залучаючи небесні союзи і впливові світила, проєкції яких на Землі мали визначити мою долю чи долю.

Добре, коли тебе очікують і приймають ще до того, як ти голосно повідомиш на весь світ про свою появу в цій реальності. Та не всім так щастить. І це факт.

Добре, коли тебе весь час не хотіли, але все ж таки прийняли, щоправда, з певними умовами, які вже існували в понятті «до», починаючи від гендерної ідентичності й закінчуючи струнками ніжками і гарніючим личком.

Добре, що потім завжди біля мене будуть люди, які своєю присутністю та діями показуватимуть і доводитимуть: любов є, і світ не без добрих людей! І я буду їм вірити, тому що ці люди стануть моїми дідусем і бабусями, які посяють гарне справжнє насіння, яке згодом дасть свої паростки і плоди. Це буде найважливіший час для мене, малої. Час, що вплине на світосприйняття, на уяву, на вміння слухати, бачити, спостерігати. Це досвід бути живою.

Добре, коли твій тато своєю суворістю і чітко вилаштованими правилами в сім'ї дасть тобі стільки віри в себе і свої сили, скільки потрібно, щоб завжди йти вперед, навіть якщо ніхто більше не вірить у тебе і твої проєкти, у твоє написане, не вірить у твою пісню і твою молитву.

Він навчить полюбити вчитися, тягнутися до знань і друкованого слова через «Кобзар» і «Технологію металів», дасть свою настільну книгу, яка зачарувала мою дитячу уяву, коли я навчилася читати. Він стане не просто Миколаєм, моїм татом, а тим Миколаєм, що дає захист, відчуття себе і розуміння добра й зла. І потім, згодом, коли я дізнаюся про святого Миколая, образ тата зіллється з образом доброго святого і стане моєю опорою й талісманом, назавжди оселиться в моїй душі.

Добре, що я з татом не завжди знаходимою спільну мову у свій буремний підлітковий вік. А то де я навчилася відстоювати власну думку і розуміти свою силу?

Добре, що я не завжди йшла своєю дорогою і мої черевики перетворилися на голодних змучених істот. Зате я навчилася цінувати те, що маю, і обирати своє.

Добре, що я вмію проживати власний біль, адже саме так моє чутливе серце навчилася відчувати чужий біль і стало прихистком для історій із життя людей.

Добре, що справжнє і живе, що є в мені, яке засіяли рідні душі, завжди перемагає штучне і мертве, що його насадили чужинці.

Тут, у цій миті мого народження, варто зупинитись, залишаючи маленьку дівчинку, тісно сповиту, біля теплої маминої циці, що солодко пахне молочком та безпекою. Адже саме цей день повинен стати місцем сили для мене, активатором тих дарів, які належали мені за правом, як нагорода за проявлення.

За вікном мірно, заколисуючи-присипляючи, сипали з неба пухнасті сніжинки. Погода явно була «не така». Як ознака того, що дівчинка, народжена цього дня, буде для багатьох «не така», але це вже не важливо.

Лариса ЧЕРНЕНКО

Тел. редакції: (067) 672-03-94

ПЕРЕДПЛАТИТИ

Життєві історії

Індекс - **06694**

Історії, які надихають

Передплатіть газету

ЖИТТЯ
народний тижневик

за індексом - **08270.**

Газета "Життєві історії" (Ідентифікатор медіа: R30-02268). Передплатний індекс - 06694. Засновник: Хомин Б. І. Видавець: ТОВ "Медіа-Гурт".

Головний редактор: Титаренко Т. І. Редактори: Шептишин О.М., Хомин І.І., Хомин Б.І. Адреса для листів: п/с 1623, м. Львів, 79016.

E-mail: avtor.roku@gmail.com. Телефон: 067-672-03-94.

Світлина, подана в газеті, взято з відкритих джерел. За зміст рекламних оголошень редакція відповідальності не несе. Використовувати матеріали газети без письмового дозволу шеф-редактора заборонено. Авторські права застережено. Листування з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали не рецензують, назад не повертають. Редакція залишає за собою право скорочувати та редагувати надіслані твори. Це видання належить до видань освітніх, з матеріалами, які відображають реальні життєві проблеми, що виникають між чоловіком та жінкою, а також моральні способи їх розв'язання. Автори розповідей, надрукованих у виданні, це люди з великим життєвим досвідом, які живуть чесно або вже прожили своє життя. Ілюстрації, надруковані у цьому навчальному виданні, згідно з Законом України "Про авторські права", не потребують дозволу авторів на їх використання (Ст. 21, п. 2). Газету надруковано в ТОВ «ПРЕС МЕДІА СЕРВІС». Замовлення № 164. Ціна договірна. Загальний наклад - 22 000 прим.

(Закінчення.
Поч. — на с. 1)

От зі старшими то була інша розмова, інша робота. Підлітків часто доводилося спонукати до роботи, відволікаючи від їхніх постійних залипань у телефонах і вічно-безконечних розмов. Але з ними було по-своєму цікаво. А вже з найстаршими то було свято дорослих розмов, цікавих ідей і майже родинних посиденьок.

У старшій групі були «дітки», які фактично виростили в гуртку, а троє — ті взагалі приходили після пар у коледжі, бо ніяк не бажали розпрощатися з теплою атмосферою і самою пані Любцею.

Ви вже зрозуміли, що в цьому гуртку панувала тепла, щира і творча атмосфера, яку міцно і красиво тримала у своїх руках пані Любця. Батьки також були дуже задоволені, бо діти бігли на заняття, як на свято. Та й свят було чимало — встигали розучити і поставити вистави, показати їх перед дітьми в сиротинцях, відвідати старших людей...

Чи залишалась у Люби хоч децима часу на особисте життя? А чому ж не залишалась?! Та цей час вона від свого 21-річчя витратила на власну родину. Не тому, що не могла, а тому, що знайшла себе у вихованні чужих дітей. Либонь, так.

Родичі перестали доколупувати її особистими розпитуваннями, відколи привітали Любцю із 40-річчям. Мовляв, ну які вже там діти? Які вже там чоловіки? А раніше то і натякали, і сватали то одного, то іншого. І після кожного такого сватання Люба якось вислизала, як ото мокра рибина з рук. Нічого не пояснювала, не виправдовувалась, не шукала ніяких слів — коротко пояснювала, що це питання для неї неактуальне.

Любин тато так і відпрацював на заводі всеняке своє життя, понад 40 років. Відколи померла його дружина, нікого собі більше не шукав. Сказав, що не хотів засмучувати дітей новою жінкою в домі. Хоча, найімовірніше, був однолюбом і більше нікого не намагався шукати.

Менший брат Любці був ще занадто малим, аби щось вирішувати. Братові заледве виповнилось дванадцять, коли їхня мама раптово згоріла від хвороби. Тому Любця стала йому і мамою, і сестрою, а батькові — опорою та порадицею.

Протягом багатьох років ніщо й ніхто не порушував їхньої хатньої ідилії. Так було добре всім, адже все звично і все на своїх місцях. А позаяк мешкали вони в передмісті, у власному будинку, то дістались туди й ті, хто вирішив щось

Хто вам сказав, що я не щаслива?

та й урвати. А якщо точніше, то справа була трішки не так.

Любціні предки оселилися на цій околиці після Другої світової війни — їх привезли сюди із клунками. І їх, і близьких родичів. Дідусь порадився з рідним братом, і звели вони спільну хату з двома входами — навпіл. Тепер це називається модним словом «котедж». У тій доволі великій хаті залишилися нащадки: Любцин тато, сама Люба з братом, а другу половину їхні родичі вирішили продати якимсь бізнесменам під офіс.

Авжеж, вони пропонували Любціному татові викупити ту другу половину, але звідки у простого роботяги гроші?! А брати кредити, коли таке непевне щось коїться?! Не з нашим щастям! От тому друга половина дому перейшла у власність невеличкої фірми. Почали там робити ремонти, бо ж цього потребував і старий дах, і стіни, і вся сантехніка. Старий шифер планували замінити на оцинкований профнастил, піднести горище і зробити з нього мансарду, замінити стару каналізацію і встановити нові санвузли. А також, певна річ, поставити пластикові двері та вікна. Усе це потребувало й так немалих вкладень, яких у родині Любці не було. Що ж, довелося таки взяти чималі кредити й оновлювати будинок спільно з новими співвласниками.

Ні, Любця була не проти оновлень. Однак вона чудово розуміла, що левова частка робіт і навіть видатків таки ляже на її плечі. Тато з братом допомагали,

як і чим могли, але такі ремонти все ж були явно не по кишені простим українським людям, які все життя калатають на державних роботах.

Ремонти, кредити й оновлення тривали кілька років. Любця помітно схудла, увесь час ходила зажурена. Але була в цьому і користь для неї: тепер замість двох нижніх кімнат і кухні вона мала свою окрему кімнатку на мансарді, а також невеличкий санвузол, аби не бігати щоразу вниз. Усі ці оновлення таки були варті таких потуг. Гроші згодом Любця повернула, а тато і брат відтепер замешкали кожен у своїй кімнаті.

Але так не буває, щоби одна проблема закінчилась, а інша не почалась. Як то кажуть, бідному женитися — ніч коротка! Лише кілька місяців пожила Любця без боргів і кредитів. Потім почались у неї великі проблеми з очима. Та й такі, що не впізнавала колег за кілька метрів. Ні, вона не жалілася на життя, на здоров'я, на білий світ. Просто довше, ніж завжди, придивлялася, хто до неї привітався. Якось це зауважила вахтерка.

— Щось наша Люба геть-чисто не бачить. Але й зізнатись не хоче, — казала пані Зеня до методистки, яка саме прийшла вниз по ключі від кабінету, де є фортепіано.

— Я теж це зауважила. Може, спитати в неї?

Спитали, і такі з'ясувалося, що нема вже куди відкладати операцію. Колектив вирішив скинутись грішми, чимало додала і профспілка — для цього вона й існує. Вдалося оплатити Любі операцію

на одному оці. А за рік прооперувала й інше око. А тут уже і ювілей на носі.

Привітати свою улюблену вчительку прийшли випускники. Вони влаштували їй справжнє театральне дійство, і Любі було навіть ніяково від такої надмірної уваги. Бо вона любила всіх і пам'ятала всіх, наче то були її рідні діти. А декого особливо любила, берегла їхні фото у великому альбомі.

А потім сталося те, що сталося — почалась війна. Кількох з колишнього театального гуртка, а тепер уже дорослих чоловіків забрали на фронт. Були й добровольці, які пішли в перших рядах, довго не вагаючись. Ніхто тоді й не підозрював, що все це затягнеться на роки. Ніхто й не думав, що чорні часи перекроють карту і родинні історії. Та чорні часи не пошкодували ні талановитих, ні розумних. На декотрих фотографіях у Любціному альбомі з'явилися чорні смужки в кутку. Любця чудово розуміла, що вони могли бути її дітьми, якби вона вийшла заміж і народила дитину 30 років тому. Жінка переживала їхню загибель болісно, по-материнськи. Вона чудово розуміла, які глибокі рани залишила ця втрата в родині — стільки зламаної цвіту вже полягло, а скільки ще поляже?

Ні, Люба не раділа з того, що так і не вийшла заміж, що не народила дитини. Вона сповна реалізувалась у чужих дітях. Он з її установи позвільнялись інші вчителі, акомпаніатори та вихователі. Ну бо працювати в таких умовах і за такі копійки — хто ж то буде?! А Люба залишилась, щоби далі виховувати маленьких українських патріотів. Хоч тепершні діти не такі, як колишні: вони сміливіші, більше розкуті, краще забезпечені, а чимало хто ще й вередливий через край, ну але... і такі потребують виховання й акторської майстерності. Та й сама Любця вже не така запальна, як раніше, проте в неї є досвід, а це дуже цінна річ!

Якось на вчительських посиденьках Любцю запитали, чи не вважає вона себе нещасливою. І на це жінка відповіла дуже впевнено і просто:

— Хто вам сказав, що я не щаслива?! Протягом багатьох років я виховала десятки дітей. Не кожен батьки можуть похвалитися, що брали участь у вихованні стількох. Та й я не хвалюся, бо вклала в чужих дітей усе, що могла і що мала. І жодного дня не шкодую про це.

Оксана КРИСТАЛЕВА

Смачні рецепти

КУРКА, ЗАПЕЧЕНА З КАРТОПЛЕЮ ТА ТРАВАМИ

Інгредієнти: кілограм курячих стегон або гомілок, кілограм картоплі, 3 зубчики часнику, 3 столові ложки олії, чайна ложка паприки, чайна ложка сушених італійських трав або розмарину, сіль, мелений чорний перець.

Приготування. Курку вимити й обсушити. Посолити, поперчити, посипати паприкою і травами. Додати подрібнений часник і 1–2 столові ложки олії, перемішати.

Картоплю очистити, нарізати великими шматками, посолити й полити олією.

У форму для запікання викласти картоплю, зверху — курку.

Запекати в розігрітій до 190 градусів духовці приблизно 50–60 хвилин до рум'яної скоринки. За 10 хвилин до готовності можна увімкнути режим верхнього нагріву.

ЯБЛУЧНИЙ ПИРІГ ІЗ КОРИЦЕЮ

Інгредієнти: 3 великі яблука, 3 яйця, 150 г цукру, 120 мл олії, 200 г борошна, чайна ложка розпушувача, чайна ложка кориці, дрібка солі, масло або олія для змащування форми.

Приготування. Яйця збити з цукром та сіллю до світлої маси. Додати олію, перемішати.

Борошно змішати з розпушувачем і корицею, поступово всипати до яєчної суміші. Перемішати до однорідності.

Яблука очистити й нарізати тонкими скибками. Додати до тіста і перемішати.

Форму змастити маслом або олією, вилити в неї тісто.

Випікати в розігрітій до 180 градусів духовці приблизно 40–45 хвилин до сухої шпакки.

Улюблена газета з кулінарними рецептами для читачів усієї України. В газеті — домашні рецепти, корисні поради і кулінарний конкурс. Ексклюзивні інтерв'ю з відомими людьми та їхні рецепти в кожному номері видання.

**ПЕРЕДПЛАТИТЬ
НА 2026 РІК ГАЗЕТУ**

Дуже
Смачно

**ІНДЕКС
99715**

**ПЕРЕДПЛАТА
ОНЛАЙН**

**1 міс. — 18,00 грн.
3 міс. — 54,00 грн. 6 міс. — 108,00 грн.**

*вартість приймання передплати 20 грн.
Передплата онлайн:
<https://peredplata.ukrposhta.ua>